

לתנועות הערות: שיגא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִיטַת הַשָּׁבֶת: 19:11

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 20:10

ר"ת: 20:43

לקבלת העלון במייל – שלחו
הודעה ל: sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 155 לשבת 9.8.2014 – תשע"ד אב יג'

זה השער לה' עדיקים יבוא בו

וְאֶתְחַנֵּן

הרב מוגרבי שליט"א

בפרשה זו אנו מוצאים את הציווי הגדול של אהבת ה'. ודרשו חכמינו בספרי: "ואהבת את ה' אלוהיך" – אהבהו על הבריות, כאברהם אביך. מכאן למדנו שיש חיוב על כל יהודי באשר הוא, להשפיע על אחרים ולקרנם לתורה ולעבודת ה'. ובמשנה באבות נאמר (פרק ה' משנה י"ח): "כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, וכל המחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה". ומספרים על רבנו החפץ חיים זיע"א, שפעם בא אליו תלמיד חכם גדול וחרף מאוד, ושאל מהי הדרך שיבור לו האדם? עומדות לפניו שתי אפשרויות: האחת ללמוד תורה בעיון, לפלפל ולסלסל, ותהיה לו איכות טובה של לימוד, אך מאידך גיסא יכול הוא לזכות את הרבים, אך יומעט לימודו באיכות ולא יעמיק בלימודו, כפי כוחו ואפשרותו. וביקש לשמוע דעת גדול הדור איזו דרך תשכון אור? השיבו החפץ חיים במשל: סוחר אחד היה בעל מרץ עצום, והיה משווק לשוק נעליים איכותיות ברמה גבוהה, אך מחמת ההשקעה הצליח למכור בחודש עשרים או שלושים זוגות, והיה מרוויח על כל זוג נעליים עשרה זהובים רווח נקי, הרי לך שבסוף החודש הרוויח לא יותר משלוש מאות זהובים. אך לעומתו חברו פתח "בית חרושת" לנעליים, הוא שיווק בחודש אלפים של זוגות נעליים, אפילו הגיע לעשרת אלפים זוגות בחודש!!! והרוויח על כל זוג זהוב אחד. הרי לך שבסוף החודש הרוויח עשרת אלפים זהובים!!! אמור לי אתה בני, מי משניהם העשיר הגדול, זה שהשקיע והשקיע, או זה שהלך והרוויח מאות ואלפי אלפים???. כך הנמשל: אמנם אדם יכול להעמיק ולהתמיד לעצמו, אך מעלת מזכה הרבים נכפלת ונשלשת לפי גודל המעשים. מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, נשאל פעם איך יתכן שאדם יקבל מצווה נקייה ללא שום פניה ומחשבה, והרי כל מעשינו מלאים פניות ומחשבות לא טובות, ומה נענה ביום הדין? והשיב, שכאשר אדם מזכה את חברו במצווה, הרי הוא מקבל שכר נקי על המצווה, והרי לך שאדם יכול לזכות בחבילות מצוות נקיות, זכות וברות ליום הדין. רק עלינו להבין ולהשכיל, לדעת לזכות את הרבים וללמדם תורת ה' ומצוותיו. ומספרים שבנובהרדוק היה מנהג לשלוח אחת לכמה זמן בחורים לרשום ולהביא עוד בחורים אחרים לישיבה. והינה לאחר שבוע, בא אחד הבחורים והביא עימו יתום בשם "יעקב ישראל", והיה הבחור היתום לומד ולומד, עלה ונתעלה עד שנהיה למאור וגדול, צדיק וחסיד הלא הוא "הסטייפלר" רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל, מי יודע כמה נשמות כאלו נמנעו מעם ישראל רק מחמת התרשלותנו בזיכוי הרבים???. נתאמץ ונפעל בכל כוחנו לזכות ולהאציל מאור התורה על הסובבים אותנו, ומן השמיים ירחמונו. שבת שלום!

קיום המצוות – לעשות נחת רוח לה' (הרב משה דיין)

בפרשת ואתחנן נותן לנו משה רבינו הדרכות בקיום התורה והמצוות. כבר בתחילת הפרשה עומד משה רבינו ומבקש מהקב"ה "אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן". ואומרים רבותינו: תקטו תפילות התפלל משה עבור זה, כמנין ואתחנן". וכבר שאלו חז"ל (סוטה דף יד ע"א) דרש רבי שמלאי: מפני מה נתאזה משה רבינו ליכנס לא"י? וכי לאכול מפריה הוא צריך? או לשבוע מטובה הוא צריך? אלא כך אמר משה: הרבה מצות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בארץ ישראל, אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי; אמר לו הקדוש ברוך הוא: כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר, מעלה אני עליך כאילו עשיתם. ע"כ. וכבר שאל המהרש"א: איך אמר שמושה רצה להכנס לארץ בכדי לקבל שכר על המצוות. והרי למדנו שאין לעשות מצוות על מנת לקבל שכר. ואם כך איך ניתן להבין שמטרת משה רבינו היתה על מנת לקבל שכר. בספר מחשבת זקנים מבאר הגאון ר' אלעזר מנחם שך זצ"ל שהנהגה כל הבריאה היא לטובת האדם ואין ממנה צורך לרבונו של עולם כלל. כמו שכתוב באיוב (לה, ו-ז) "אם חטאת מה תפעל בו... ואם צדקת מה תתן לו" ואמרו חז"ל (ב"ר מד, א) וכי מה איכפת ליה להקב"ה למי ששוחט מן הצואר או מי ששוחט מן העורף. הוי לא ניתנו המצוות אלא לצרף בהם את הבריות. ע"כ. כלומר שביחס להשי"ת אין נעשה שום חסרון או יתרון על ידי מעשינו ומצוותינו. אלא כמבואר בספרים שכל הבריאה נעשתה כדי להיטיב עם הבריות כי רצון ה' הוא להיטיב עם ברואיו. ונתן תורה ומצוות כדי שעל ידי קיום המצוות יקבל האדם שכר. נמצא אם כך שרצון ה' הוא

הדף טעון גניזה, נא לא לקרוא בשעת התפילה שאין זה עושה נחת רוח לבורא יתברך

שהאדם יקבל שכר. ולכן כאשר מקיים האדם מצוה ומקבל עליה שכר הרי בקבלת השכר הוא עושה רצון ה'. ועל זה בעצמו הוא יקבל שכר נוסף שהרי עשה נחת רוח לפניו יתברך שרצונו שיקבלו שכר. וכן בהיפך ח"ו כאשר עושים עבירה הקב"ה נותן עונש על העבירה, ובשעה שהאדם נענש ומצטער יש להקב"ה צער כמו שכתוב (ישעיה סג ט) "בכל צרתם לו צר". ושנינו (סנהדרין מו) א"ר מאיר בשעה שאדם מצטער שכינה מה לשון אומרת קלני מראשי קלני מזרועי. וכיון שיש צער להקב"ה בעבירה שהאדם עושה. אם כן העובר עבירה יקבל עונש נוסף על כך שגרם צער שמים. נמצא שקבלת שכר על מצוות היא רצון ה', וזהו הנחת רוח לפני ה' וזהו רצונו. ולכן אפשר לבקש לעשות מצוות כדי לקבל שכר, לא שכר לצורך הנאת האדם עצמו, אלא מפני שעל ידי שאקבל שכר יהיה בזה נחת רוח לפניו וזהו רצון ה'. ולאדם שמקבל שכר למטרה זו לעשות נחת רוח לה', לא אכפת לו אם חבירו יקבל את השכר או הוא. וזו היפך מי שמחפש לעשות מצוה בכדי לקבל את שכרה. וזו היתה הכוונה של משה רבינו בבקשת עשיית המצוות כי הוא חיפש כיצד לעשות נחת רוח לפניו. ואמנם משה רבינו קיים את כל המצוות, אך הרי כתוב (קהלת ו ז) "וגם הנפש לא תמלא", וראה שיש מצוות התלויות בארץ שאותן אפשר לקיים רק בארץ ישראל, ורצה לקיימם כדי לקבל שכר ולעשות נחת רוח להשי"ת. וזה אינו בכלל מה שאמרו אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס. ורק כאשר כל כוונת האדם רק על השכר שהוא יקבל כמטרה בפני עצמה, על זה נאמר "אל תהיו כעבדים המשמשים על מנת לקבל פרס".

כוחה של תפילה

וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעַת הַהוּא לְאֹמֵר (ג,כג)

הגמרא במסכת ברכות דף יב' עמוד ב': אמר ר' חמה בר חנינא אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה, יחזור ויתפלל שנאמר (בתהלים כז, יד): "קְוֵה אֶל ה' חֹזֵק וְיֵאֱמָץ לְפָנָי וְקִוְוֵה אֶל ה'". ועוד דרש "כל המאריך בתפלתו אין תפלתו חוזרת ריקם". לימדונו כאן חז"ל – אין מושג של ייאוש בעולם כלל, אלא יתפלל שוב ושוב עד שתענה בקשתו. משה רבינו עליו השלום נגזר עליו לא להיכנס לא"י ואפילו לא לראות אותה...מה עשה??... אומרים חז"ל הקדושים התפלל משה רבינו 515 תפילות (כמניין ואתחנן) כדי שיוכל להיכנס לא"י, וכתוב במדרש שאילו היה משה מתפלל עוד תפילה אחת היה נענה מיד!!, ולכן אמר לו הקב"ה "אַל תוֹסֵף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בְּדַבַּר הַזֶּה". מכאן רואים שיש מכסה של תפילות שאז נענים, וזהו חיזוק גדול לכל אלו המצפים לישועה, אשר הרבו להתפלל ועדיין לא נענו, שיחשבו בדעתם שמא חסרה עוד תפילה אחת למספר התפילות אשר על ידם תבוא הישועה שנאמר – "והוי מתפלל וחזור ויש עשה שיתנו לך". אל יאמר אדם שמא אינו זכאי ועל כן אין מתקבלת תפילתו, שהרי למדונו חז"ל שגדול כח ריבוי התפילה להיענות גם מי שאינו ראוי. כפי שכתוב ב'ספר חסידים' (אות קל) וזה לשונו: יש אדם שאינו זכאי שיקבל המקום תפילתו, אלא בעבור תוקף תחנונים ודמעות בעיניו, אשר תמיד בוכה ומתחנן – אע"פ שאין בידו זכות ומעשים טובים, מקבל הקב"ה תפילתו ועושה חפצו. (לוקט מאוצרות התורה)

וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעַת הַהוּא לְאֹמֵר (ג,כג)

יש להבין: הלא בפרשיות אלו עומד משה רבינו ומוכיח את העם, מזכיר לו היכן ובמה חטא, ומעוררו להטיב את דרכו. אין זו סתם "העלאת זכרונות", חלילה. אם כן, מה מקום יש לספר על תחינתו הפרטית של משה רבינו לנחול את הארץ, תפילה שלא נענתה? והסביר רבינו אברהם אבן עזרא זצ"ל: שמשה רבינו ביקש להרגיש ולהדגים לפני העם עד כמה חשובה ונעלה, קדושה ומרוממת היא הארץ הקדושה. עד שאפילו הוא – אבי הנביאים, הגדוש בתורה ובמצוות – השתוקק כל כך לבוא אליה, ולא זכה לכך. לאור זאת ידעו בני העם להוקיר את ירושת הארץ, וישמרו בהקפדה על המצוות כדי שלא יגלו ממנה בעוונותיהם! כי ארץ ישראל – "עיני ה' אלוקיך בה", העובר בה עבירה – כאילו עברה בארמון המלך, והמקיים בה מצוה – כאילו קיימה לעיני המלך, בארמונו! "לכן יחרד כל אדם בבואו אל ארץ ישראל להיות ירא שמים ככל כפליים ממה שהוא בחוץ לארץ, ויידע כי בבית המלך הוא יושבו"

לֹא תִסְפוּ עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מַצְוֶה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לְשִׁמּוֹר אֶת מִצְוֹת ה' אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מַצְוֶה אֶתְכֶם (ד,ב)

רש"י מדגים את האיסור של "לא תוסיפו" על-פי המובא בספרי: כגון חמש פרשיות בתפילין (במקום ארבע). חמישה מינים בלולב, וחמש ציציות בארבע כנפות. על כך יש מקום לשאול: האמנם יש פגם בדבר, אם במקום ארבע פרשיות בתפילין יוסיף מישהו פרשה חמישית, ובמקום ארבעה מינים שנוטלים בסוכות (אתרוג, לולב, הדסים וערבות) ייטול אדם מין נוסף? הסביר זאת רבי יהונתן אייבשיץ מפראג במשל מן החיים: נתאר לעצמנו, שרופא מומחה רשם לחולה סם-מרפא בכמות מסוימת, והחולה נטל מן התרופה על דעת עצמו כמויות גדולות

הדף טעון גניזה, נא לא לקרוא בשעת התפילה שאין זה עושה נחת רוח לבורא יתברך

פי כמה ממה שרשם לו הרופא. נקל לשער את התוצאות הקשות, שהחולה עלול להמיט על עצמו במעשהו הנחפז וחסר-האחריות. בתחום של בריאות הגוף מבין אפוא כל בר-דעת, שסמי רפואה יש לקחת במידה מדויקת, כפי שקבע הרופא המומחה – לא פחות ולא יותר. כיוצא בכך – אומר רבי יהונתן אייבשיץ – עלינו לנהוג לגבי מצוות התורה, שהן בבחינת סם-מרפא לנפש האדם, אותן יש לקיים בכתבן וכמידתן – לא להוסיף עליהן דבר, ולא לגרוע מהן משהו – כי ריבון העולמים רשם אותן במתכונת הראויה ובמידה הנדרשת...

וּבְקִשְׁתֶּם מִשֵּׁם אֵת ה' אֱלֹהֵיךָ וּמִצְאָתָּהּ פִּי תִדְרָשְׁנוּ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ (ד,כט)
כאשר אדם נמצא במצב רוחני ירוד, אם נפל בעבירות, מרגיש הוא שנוא ולא רצוי לפני הקב"ה, אבל זה לא נכון! הבעל שם טוב הקדוש מביא ראיה לכך מהפסוק שלנו: "וּבְקִשְׁתֶּם מִשֵּׁם", דווקא מִשֵּׁם! אומר הבעל שם טוב, שלא יחשוב האדם שנפל, כי כדי למצוא את הקב"ה בחזרה, עליו קודם כל לברוח מהמקום בו הוא כעת. בטענה של: "ה' לא יקשיב לי, בכזה מקום חשוך ונורא" – זה לא נכון! הכתוב אומר: **וּבְקִשְׁתֶּם מִשֵּׁם! מִשֵּׁם!** דווקא! מכל מקום בו אתה נמצא, ביכולתך לצעוק אל השי"ת, שיבוא להוציא אותך כמו שאמר דוד המלך (תהלים קלא): "מִמְעַמְמִים קְרָאתִיךָ ה'". גם שאדם נמצא עמוק בתוך דכדוכה של נפש ועבירות, יכול הוא לבקש את השם יתברך, ואז יזכה **"וּמִצְאָתָּהּ"** וזאת בתנאי **"פִּי תִדְרָשְׁנוּ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ"**.

וְשֹׁנְתֶם לְבַנְיָהּ וְדַבְרָתָּהּ בְּמִשְׁבְּתֶיךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלִכְתֶּיךָ בְּדַרְךָ וּבְשֹׁכְפֶיךָ וּבְקוֹמֶיךָ (ו,ז)
בגמרא מסכת קידושין (דף ל) דרשו: **"וְשֹׁנְתֶם"**. שיהיו דברי תורה מהודדים בפך שאם ישאל לך אדם דבר אל תגמגם ותאמר לו אלא אמור לו מיד, שנאמר אמור לחכמה אחותי את". ובאמת יש מקום לדקדק ולשאול מדוע נמשלה התורה לאחות דוקא, וכי אם היינו מדמים אותה לאח כלום היה נגרע מערכה? אלא, **ביאר רבי יהודה לייב פיין זצ"ל**, כבר שנינו (ב"ק קלט): **"מי שמת והניח בנים ובנות. וכו'.** נכסים מועטין, הבנות יזונו והבנים ישאלו על הפתחים". הרי לנו ושהירושה מועטה – הבנות קודמות ליטול מן הירושה ואילו הבנים יחזרו על הפתחים. אף חכמת התורה כן; אם יאמר אדם שנכסיו מועטין ואין בידו להשתכר ולכן אין ביכולתו ללמוד או להחזיק לומדי תורה, צריך לומר לו שהחכמה היא כמו 'אחות', שאם הנכסים מועטים צריך לפרנס את הבת מהנכסים ולא לתת לה לחזור על הפתחים, ועל כן בראש ובראשונה צריך לדאוג לקיום התורה, אף כשהפרנסה דחוקה.

וְקִשְׁרְתֶם לְאוֹת עַל יָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ (ו,ח)
"האם הרעיון של המחשב מופיע בתורה?", שאל מדען את הרבי מלובביץ זצ"ל, כאשר תופעת המחשבים החלה להתפתח. הרבי השיב בחיוב, והפתיע את המדען באומרו כי הרעיון של המחשב מתבטא כבר בתפילין. האם חשבתם על כך כאשר הנחתם תפילין? אם לא, בפעם הבאה שתעשו זאת, תוכלו להבין טוב יותר מה מסמלים התפילין. המחשב מבצע יחד פעולות של כמה מכשירים שונים – מקלדת, מסך, מחשבון, מדפסת וכדומה – ומפעיל את כל היכולות הללו עבור מטרה אחת. זו גם המהות של מצוות תפילין. באדם יש חלקים שונים: המוח הוא ממלכה בפני עצמה, הלב הוא עולם משלו, והידיים ממלאות פונקציה אחרת. הנחת תפילין מחברת בין המוח, הלב והידיים, כך שכולם יפעלו במשותף מתוך מטרה אחת – לקיים את רצון הבורא ולהוסיף קדושה בעולם. כלומר, בהנחת תפילין יש יותר ממעשה פיזי. התפילין נועדו לחבר בין שני עולמות שונים באדם – עולם הרגש שבלב, ועולם השכל שבמוח. מהו סוג החיבור? אם תקדישו דקה להתבונן, תבחינו כי הנחת תפילין של יד קודמת לתפילין של ראש. המקור לכך הוא בפסוק, בו נאמר: **"וְקִשְׁרְתֶם לְאוֹת עַל יָדְךָ"** ורק אחר כך **"וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ"**. קדימת התפילין של יד איננה רק קביעה שרירותית, אלא היא מסמלת את הדרך הראויה בעבודת ה'. גם היהדות מתחילה מהלב (תפילין של יד מניחים כנגד הלב), וצריכה להתבסס קודם כל על יראת השמים שבלב. רק אחר כך יש מקום להיגיון שבמוח, להבנה השכלית. מובן, אפוא, כי בקיום מצוות הרגש מופיע ראשון, ואחר כך אפשר להתעסק עם המוח. קדימת התפילין של יד תקפה גם בהיבט אחר. חכמים מסבירים, כי גם הקב"ה מניח תפילין. אמנם לא מדובר בקוביות ורצועות שחורות, אלא התפילין של הקב"ה הם עם ישראל. **הבעל שם טוב** מסביר, כי תפילין של יד הם האנשים הפשוטים, המלאים במידות טובות ויראת שמים, ואילו תפילין של ראש הם תלמידי החכמים, השוקדים על הבנת התורה באמצעות השכל. גם במקרה זה, תפילין של יד קודמים לתפילין של ראש. כלומר, בעלי מידות טובות קודמים לתלמידי חכמים. פעולות פשוטות לכאורה, הנעשות מתוך תמימות וכוונה טהורה של יהודי מגיעות עד למעלה-מעלה עד כסא הכבוד (הרב חיים הבר).

רב לך אל תוסף דבר אלי (ג,כו)

מובא בזוהר שלכל אדם הוקצבו מספר מילים לדבר במשך כל ימי חייו, וכשהוא מרבה לדבר מקרב מיתתו, חוץ מדברי תורה שמרבים חיים. לכן אמר קהלת (ז,יז): "וְאֵל תְּהִי סֶכֶל, לְמָה תָּמוּת בְּלֹא עֵתָּה?" כי הכסיל מרבה דברים ויצטרך למות קודם זמנו. (פניני התורה).

צוק איתן (מתוך אתר הידברות)

ניסי 'צוק איתן' לא מפסיקים להפתיע. הנה מופת ייחודי המיוחס לגר"ח קנייבסקי שליט"א, מופת שבכוחו לשפוך אור על המצווה החשובה של הכנסת האורחים – בפרט לאור ימים קשים אלו, בהם רבים מתושבי הדרום מוצאים את עצמם ללא קורת גג הולמת לראשם. הכל התחיל כאשר בעל צימר בצפת, הסכים לארח ביחידות הדיור שלו משפחה שביתה הופגז ונפגע קשות על ידי הרקטות, עד שימצאו שוכרים שיסכימו לשלם טבין ותקילין עבור השהייה במקום. התנאי הוצג בפני המשפחה, וזו הסכימה, ובלבד שיהיו לה כמה רגעי הפוגה מרעש הטילים המטריד והמאיים. כמוכן שלא תיארר לעצמה, שכבר אחרי שבוע – ימצא אותנו שוכר, והיא תיאלץ להתפנות מן המקום לאלתר. צער נורא אפף את המשפחה כשנדרשה לעזוב את הצימר – וזאת משום שפשוט לא היה לה לאן ללכת. לבו של בעל המקום התמלא רחמים על משפחה אומללה שאין לה להיכן ללכת, והוא החליט להתקשר למרן הגר"ח קנייבסקי – בבקשו עצה ותושייה, כיצד לנהוג בסוגיה המורכבת שלפניו. מה רבה הייתה הפתעתו כשהגר"ח ענה לו: "השאר את המשפחה אצלך, והקב"ה ישלח לך שפע בעבור המצווה הזאת". הרב אמר – אז עושים. המשפחה נשארה בצימר, ולאחר ימים ספורים בלבד – הגיעה מעטפה בדואר. בעל הצימר הופתע לגלות שבמעטפה נח לו צ'ק שמן על סך 75,000 ₪ – והוא הנמען. איך זה יכול להיות? בירור קצר העלה, כי בעקבות תביעה שהגיש לחברת הביטוח שלו – על נזקים שנגרמו בביתו בחורף הסוער אשתקד, סוף סוף נענתה בחיוב – לאחר הפצרות חוזרות ונשנות בהן התחמקה חברת הביטוח בכל דרך אפשרית מתשלום כלשהו. האיש אומנם התייאש זה מכבר מהתביעה, ולא ציפה כלל וכלל לקבל את סכום הפיצוי שדרש – אולם בו ביום שהסכים להמשיך בעשיית החסד, לפי הוראת וברכת הרב – השתחרר השסתום מן השפע שאמור היה להגיע אליו, וחברת הביטוח שילמה את מלוא סכום הפיצוי שנדרשה לו. מדהים לגלות שמה שהפריד בינו לבין צ'ק של 75,000 ₪ היה חסד, ותו לא. כיום, למוד ניסיון הוא אומר כי מחסד ומברכת צדיק לא מפסידים אף פעם.

כאשר יהודי שואל שאלה, צריך להשיב לו

מספר תלמיד אחד, בתפילת שחרית, באחד הימים, ראיתי את הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל חולץ את התפילין לפני חזרת הש"ץ ובכוונתו לחזור לביתו. הדבר היה חריג ומוזר שכן רש"ז נהג לבוא ראשון לבית הכנסת ולצאת כמעט אחרון. הסקתי מכך שכנראה הוא מרגיש מאד לא טוב. ואכן התברר שרש"ז סבל מיסורים נוראים ומחמת גודל הכאבים לא יכל להשאר עד סיום התפילה. התלוייתי אליו, והנה באמצע הדרך ניגש אליו יהודי לשאול שאלה, אני שחרדתי למצבו של רש"ז הקדמתי ואמרתי לאותו אדם שרש"ז אינו חש בטוב ואולי ידחה השאלה למועד אחר. אך רש"ז היסה אותי וקבע: "אם יש לו שאלה שישאל כעת!" ובעודו מתייסר הקשיב באורך רוח ובהארת פנים לשאלה הבאה: הסרתי את השטיחים מרצפת דירתי כי קשה לי לנקותם אבל האשה שגרה מתחתי טוענת ששומעת פסיעותיי האם עלי להתחשב ולהחזיר את השטיחים? השיב לו רש"ז ש"ראוי להתחשב, ואם אתה יכול להחזיר את השטיחים הרי זו מצוה חשובה". רש"ז ומלווהו מיהרו ליעדם, אך הלה נזכר שיש לו שאלה נוספת: "באיזה תכשיר הרב ממליץ לנקות את השטיחים? חשבתי שאני "מתפקע" העיד המלווה, אך רש"ז האיר לו פנים והסביר לו בנועם ובסבלנות שיש חומר מיוחד לניקוי שטיחים "תפנה לחנות הסמוכה תאמר לבעל החנות ששלחתי אותך, ואני מבקש שיתן לך את הייעוץ הטוב ביותר..." כנראה שרש"ז הבחין בארשת פני שהביעו פליאה רבתי, ובהמשך הליכתנו, כשהוא מתייסר במכאוביו, פנה אלי ואמר לי: "כאשר יהודי שואל שאלה, צריך להשיב לו!" (חיכו ממתקים)

בע"ה זיווג הגון, בריאות פרנסה והצלחה: לשגיא בן מרים, עוז בן מרים, לירון, אמיר וענבל בני פנינה, הדר בת נילי, הילה בת אסתר, מורן בת רותי, אלכסי בן אירנה, גיא בן חוה, חמוטל בת ויקטוריה. לרפואה שלמה: לציפורה בת מורוור, לציפורה בת מרים, שרה בת תמר, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה. לעילוי נשמת: בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל.